

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/304/2021
Identifikačné číslo spisu: 7514211909
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7514211909.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q.. B. Q., bývajúcej v W. L., R. XX, právne zastúpenej JUDr. Mikulášom Buzgóom, advokátska kancelária so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanej Obec Údol, IČO: 00 330 221, Údol 2, Plavnica, právne zastúpenej JUDr. Vladimírom Dlugolinským, advokátom, so sídlom Levočská 1, Stará Ľubovňa, o náhradu mzdy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 5 Cpr 2/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17 Copr 5/2020, sp. zn. 17 Copr 6/2020 zo dňa 15. apríla 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č.k. 5 Cpr 2/2015-267 z 5. júna 2019 v spojení s doplniacím rozsudkom č.k. 5 Cpr 2/2015-346 zo dňa 1. júna 2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 8,5 % ročne, zo sumy 35,12 eura od 1.8.2013 do 25.9.2014, zo sumy 627,71 eur od 1.9.2013 do 25.9.2014, zo sumy 337,17 eur od 1.10.2013 do 25.9.2014, zo sumy 290,54 eur od 1.10.2013 do 22.10.2014, zo sumy 209,46 eur od 1.11.2013 do 22.10.2014, zo sumy 418,24 eur od 1.11.2013 do 24.2.2015, úroky z omeškania vo výške 8,25 % ročne, zo sumy 81,76 eur od 1.12.2013 do 24.2.2015, zo sumy 534,74 eur od 1.12.2013 do 27.4.2015, zo sumy 11,21 eur od 1.12.2013 do 24.6.2015, zo sumy 627,71 eur od 1.1.2014 do 24.6.2015, zo sumy 361,08 eur od 1.2.2014 do 24.6.2015, zo sumy 266,63 eur od 1.2.2014 do 19.8.2015, zo sumy 233,37 eur od 1.3.2014 do 19.8.2015, zo sumy 424,16 eur od 1.3.2014 do 27.10.2015 (výrok I.). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.). Stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok III.). Žalovanej náhradu uplatnených zavinených trov konania nepriznal (výrok IV.). Doplniacím rozsudkom prvoinštančný súd pôvodný výrok vyhláseného napadnutého rozsudku doplnil o ďalšie dva výroky, a to o výrok, ktorým konanie v rozsahu sumy nad 7.609,98 eur do sumy 7.773,50 eur vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy zastavil (výrok V.) a pripustil rozšírenie uplatneného práva t.j. náhrady mzdy do 19.3.2014 (výrok VI.) V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danej

veci sa žalobkyňa domáhala nárokov vyplývajúcich z neplatného skončenia pracovného pomeru. Konkrétne náhrady nevyplatenej mzdy a k tomu prislúchajúce úroku z omeškania ako aj náhrady za dovolenku. Súd prvej inštancie nárok žalobkyne posúdil podľa ustanovení § 4 ods. 7, ďalej podľa § 26 ods. 1 a § 29 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 553/2003“), ďalej podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce a podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a Nariadenia vlády č. 87/95 Z.z., a to konkrétne § 10c a § 3. Uvedol, že žalobkyňa si uplatnila náhradu za nevyplatenú mzdu za obdobie od 28.6.2003 do 19.3.2014 a to mesačne vo výške 1.110,50,- eur. Okresný súd jej po vykonanom dokazovaní priznal len prísľušenstvo k uplatnenej nevyplatenej mzde, pretože mal za to, za obdobie od 28.6.2013 do 1.2.2014 bol funkčný plat žalobkyne riadne vyplatený postupne vo viacerých splátkach, pričom žalovaná uhradila i odvody do Sociálnej poisťovne a Zdravotnej poisťovne a tiež aj Daňovému úradu. Spolu mala žalovaná žalobkyni vyplatiť sumu 5.835,23 eur, ktorú aj vyplatila a to za obdobie od 28.6.2013 do 1.2.2014, ktoré bolo sporné. Od uvedeného momentu až do času, kedy bola žalobkyňa opätovne poverená funkciou riaditeľky Základnej škody a materskej školy Údol, jej bola mzda riadne vyplácaná. Pokiaľ ide o sumu, ktorú súd prvej inštancie použil ako podklad pre výpočet náhrady mzdy, išlo o oznámenie výšky funkčného platu, ktoré bolo vyhotovené dňa 15.3.2014 a doručené žalobkyni dňa 26.3.2014. Skutočnosť, že predmetné oznámenie určuje výšku funkčného platu od 1.1.2013 okresný súd nepovažoval za prekážku neplatnosti tohto oznámenia. Žalobkyňa nepodala žalobu na súd o určenia neplatnosti určenej výšky a zloženia funkčného platu. Pri rozhodovaní o výške priemerného zárobku súd prvej inštancie nevychádzal z ustanovenia § 134 ods. 2 Zákonníka práce tak, ako to žiadala žalobkyňa. Dospel k záveru, že § 29 ods. 4 zákona č. 553/2003 Z.z. jednoznačne vylučuje aplikáciu ustanovenia § 134 Zákonníka práce pri poskytovaní platu zamestnancom vykonávajúcí prácu vo verejnom záujme. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobkyni priznal zákonné úroky z omeškania z príslušnej sumy nevyplatenej čistej náhrady mzdy podľa jednotlivých výplatných termínov. Čo sa týka ďalšieho uplatneného nároku na náhradu za dovolenku za roky 2011, 2012 a 2013 okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal so záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2009 pod sp. zn. 3 Cdo 6/2008 z ktorého vyplýva, že „náhrada mzdy za dovolenku nemôže zamestnancovi patriť aj preto, že neodpracoval potrebný počet dní a neprideľovanie práce počas trvania sporu o určenie neplatnosti rozvázovania pracovného pomeru nepredstavuje prekážku v práci, ktorá by sa inak pre účely dovolenky posudzovala ako výkon práca" a aj zo znaleckého posudku č. X/XXXX H. P. J. z 5.6.2018 predloženého žalovanou z ktorého vyplynulo, že za obdobie, ktoré je predmetom konania a to 28.6.2013 do 1.2.2014 nárok na dovolenku žalobkyni neprináleží. V roku 2013 žalobkyňa nepracovala, teda jej nevznikol nárok na dovolenku. V roku 2014 pracovala 9 mesiacov, čo predstavuje výmer dovolenky 33,75 dňa, ktoré boli prenesené do roku 2015. Toto obdobie však už nie je predmetom konania. Žalobkyňa vyčerpala 33 dní dovolenky v roku 2015 a zostatok z roku 2014 už nie je možné preniesť do nasledujúceho obdobia preplatiť. Preplatiť je možno len tú časť, ktorá presahuje 4 týždne základnej výmery dovolenky. U pedagogických zamestnancov, ktorí majú nárok na dovolenku v trvaní 45 dní sa môže preplatiť maximálne 25 dní dovolenky za kalendárny rok a to aj v prípade, ak zamestnancovi zostal väčší zostatok. Teda zostatok dovolenky, ktorý je 20 dní a menej ako 20 dní a ktorý zamestnanec nevyčerpá ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka nie je možné preplatiť a táto dovolenka prepadá. Nárok na preplatenie dovolenky za rok 2015 bolo žalobkyni vyplatený v sume 305,70 eur. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 256 ods. 2 CSP a § 257 CSP. Dospel k záveru, že je potrebné prihliadnúť na dôvody hodné osobitného zreteľa na oboch stranách sporu. Žalobkyňa podala žalobu dôvodne, do vytýčenia prvého pojednávania žalovaná uhradila všetky nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru. Strany sporu opakovane žiadali odročovanie pojednávania a prejavili záujem o mimosúdne riešenie veci. Preto okresný súd nepriznal náhradu trov konania žiadnej sporovej strane.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom sp. zn. 17 CoPr 5/2020, sp. zn. 17 CoPr 6/2020 z 15. apríla 2021 rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil. Odmietol odvolanie žalobkyne proti vyhovujúcemu výroku. Žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a

na zdôraznenie jeho správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobkyne uviedol, že pokiaľ ide o výšku funkčného platu, ktorý podľa žalobkyne mal predstavovať sumu 1.110,50 eur, prvoinštančný súd na námietku žalobkyne poskytol dostatočnú odpoveď, pričom vychádzal z tarifného platu platného od 1.1.2013 vo výške 810,50 eur. Odvolací súd zdôraznil, že podľa § 134 ods. 1, 2 Zákonníka práce v spojení s § 29 ods. 4 zákona č. 553/2003 Z.z. a § 79 ods. 1 Zákonníka práce vzniká zamestnancovi nárok na funkčný plat zamestnanca priznaný v čase keď vznikol dôvod na jeho použitie, t.j. v čase roku 2013. Inštitút priemerného zárobku a rozhodujúceho obdobia pre jeho výpočet je pri odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme neaplikovateľný, nahradený osobitným spôsobom určenia podľa § 29 ods. 4 zák. č. 553/2003 Z.z. Zamestnávateľ žalobkyňi v danom prípade oznámil k 1.1.2013 a 1.1.2014 zmenu výšky tarifného platu a zvýšenie platovej tarify a odňatie príplatku za činnosti, ktoré v danom období žalobkyňa nevykonávala (príplatok za riadenie a príplatok za triedneho učiteľa). Bol jej odňatý aj osobný príplatok, pre priznanie ktorého žalobkyňa nespĺnila podmienky. Oznámenie o výške a zložení funkčného platu, ktoré bolo dňa 15.4.2014 doručené žalobkyňi na obdobie od 1.1.2013 považoval odvolací súd za platný právny úkon, keďže nezistil dôvody jeho neplatnosti pre rozpor so zákonom. Pokiaľ ide o nárok na dovolenku v danej veci tento nie je upravený v špeciálnych právnych predpisoch, a to ani v zákone č. 552/2003 ani č. 553/2003 Z.z. Zákon č. 552/2003 Z.z. v ustanovení § 1 ods. 4 priamo odkazuje na všeobecné ustanovenia Zákonníka práce, je preto potrebné vychádzať zo všeobecného ustanovenia § 79 Zákonníka práce, kde sú uvedené nároky zamestnanca v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa. Z uvedených zákonných ustanovení nevyplýva, že okrem mzdových (či platových) nárokov a nárokov na ďalšie zamestnanie, prípadne ukončenie pracovného pomeru dohodou, má možnosť žalobkyňa žiadať aj o náhradu za nevyčerpanú dovolenku. Náhrada mzdy za dovolenku žalobkyňi za obdobie, ktoré žiadala, a to za rok 2012, 2013 a prípadne aj za rok 2011, ktorej rok namietala vo vyjadrení k znaleckému posudku, žalobkyňi nepatrí, pretože jej patrí náhrada mzdy (tarifného platu) za uvedené obdobie, resp. dávky nemocenského poistenia, nie mzda. Žalovaná v priebehu konania preukázala, že v rozhodnom období, kedy žiadala uhradiť náhrady za dovolenku a to za rok 2012 vo výške 45 dní, z ktorých už 22,5 dňa mala vyplatenú a žiada náhradu za 15 dní, bolo zistené, že za rok 2011, kedy nastúpila do zamestnaneckého vzťahu vo verejnom záujme, vznikol jej nárok na dovolenku 41,25 dní. Z tejto dovolenky čerpala 27 dní a zvyšok dovolenky 14,25 dňa jej bol prenesený do roku 2012 z predchádzajúceho roka. V roku 2012 žalobkyňi vznikol nárok na dovolenku vo výške 22,5 dňa, pretože žalobkyňa v tomto roku bola práceneschopná od 27.6.2012, pričom podľa § 101, § 102 a § 103 Zákonníka práce jej patrí pomerná časť dovolenky vo výške 22,5 dňa. Teda spolu v roku 2012 jej patrila dovolenka v rozsahu 36,75 dňa. Z tejto dovolenky čerpala 4 dni, preplatená jej bola dovolenka, okrem vyčerpanej dovolenky, v rozsahu 36 dní. Z uvedeného vyplýva, že bolo jej navyiac uhradených 3,75 dňa. V roku 2013 žalobkyňa bola práceneschopná do júna 2013, preto jej nárok na dovolenku nevznikol. Vzhľadom na uvedené okolnosti nebolo možné žalobkyňi priznať za uplatnené obdobie náhradu za dovolenku, pretože tento nárok jej nevznikol. Preto prvoinštančný súd postupoval správne, keď v tejto časti nárok žalobkyne zamietol. Za vecne správny označil odvolací súd aj výrok, ktorým súd prvej inštancie stranám sporu náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. Odvolanie žalobkyne voči vyhovujúcemu výroku odvolací súd odmietol s poukazom na ustanovenie § 386 písm. b/ CSP majúc za to, že vyhovujúcim výrokom nebolo rozhodnuté v neprospech žalobkyne, preto nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania v predmetnej časti.

3. Proti uvedenému rozsudku žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie prípustnosť ktorého odvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP ako aj § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Výslovila presvedčenie, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bližšie vadu zmätočnosti špecifikovala nesprávne zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením veci vo vzťahu k zamietavému výroku. V danom spore bol „...nesprávne vytvorený skutkový základ, spôsobený nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov a nepripustením dotvorenia dôkazného stavu doplnením dokazovania znalcom...“. Odvolací súd mal správne napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie za účelom vykonania doplnenie znaleckého dokazovania tak, aby súd prvej inštancie a tiež odvolací súd mohol rozhodnúť o správnej výške tarifného platu za ten ktorý rok a jeho zvýšení zohľadnením zákonných zmien vyplývajúcich zo

Zákona o štátnom rozpočte. Existujúci dôkazný stav bol súdmi nesprávne posúdený, táto nesprávnosť spočíva v nesprávnej aplikácii právnej normy. V nadväznosti na uvedené dovolateľka uviedla tiež, že prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ktoré zároveň citovala a síce, že „dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešenie sa odvolací súd odklonil od ustanovenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Z uvedených dôvodov žiadala, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v podanom vyjadrení dovolací súd žiadala, aby dovolanie žalobkyne v celom rozsahu ako nedôvodné zamietol, resp. odmietol, keďže podľa jej názoru dovolacie dôvody neboli riadne zákonným spôsobom vymedzené. Pokiaľ ide o vytýkané vady zmätočnosti podľa žalovanej v predmetnom konaní súdy nižších inštancií úplne a presne zistili skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov vec aj správne právne posúdili. Z podaného dovolania nijako nevyplýva ako sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe, resp. ako je táto právna otázka posudzovaná rozdielne. Žalobkyňa má všetky nároky súvisiace s neplatným skončením pracovného pomeru riadne vyplatené. Správne jej bola určená aj výška náhrady mzdy v súlade so zákonom. V tejto súvislosti žalovaná zopakovala, že na danú vec sa uplatňuje zákon č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a nie § 134 ods. 2 Zákonníka práce ako si to žalovaná uplatňovala v žalobe. Ak žalobkyňa spochybňuje vypracovaný znalecký posudok č. X/XXXX H. P. J. z 5.6.2018 mala možnosť svoje výhrady uvádzať v konaní pred súdmi nižších inštancií v rámci dokazovania vyvrátiť závery znaleckého posudku, resp. doložiť vlastný znalecký posudok, ktorým by podporila svoje tvrdenia. To však žalobkyňa v rámci dokazovania neurobila. Sústreďuje sa len na spochybňovanie a uplatňovanie nároku za iné obdobia než obdobie, ktoré bolo predmetom konania. Argumentácia žalobkyne nie je v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce a ďalších vykonávacích predpisoch, ktoré presne definujú a upravujú nároky a čerpanie dovolenky všetkých zamestnancov a v tom aj pedagogických zamestnancov.

5. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej zopakovala, že je podľa jej názoru neakceptovateľné, aby jej zamestnávateľ vystavil oznámenie o výške a zložení funkčného platu za rok 2013 a 2014 so spiatočnou platnosťou. Je tiež neprijateľné, aby súdna znalkyňa pre účely plnenia znaleckého posudku uznala len oznámenie o zložení funkčného platu so spiatočnou platnosťou zo dňa 26.3.2014 za rok 2013 a 2014 o čom nebola informovaná. Trvala na zrušení rozsudku odvolacieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

7. Dovolaťka prípustnosť svojho dovolania v prvom rade vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie veci za prítomnosti strany

sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Dovolateľka podané dovolanie v zmysle § 420 písm. f/ CSP proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu odôvodňovala nesprávne zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením čo malo za následok, že súdy nižších inšancií nerozhodli „o správnej výške tarifného platu“, ktorý patril žalobkyni za ten ktorý rok a jeho zvýšení pri zohľadnení zákonných zmien vyplývajúcich zo Zákona o štátnom rozpočte. „Existujúci dôkazný stav bol súdmi nesprávne posúdený, táto nesprávnosť spočíva v nesprávnej aplikácii právnej normy“.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integračnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie (I. ÚS 26/94). Porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

14. K uvedenému/uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania (§ 420 písm. f/ CSP) treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdy oboch nižších inšancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštalácie vytvára ich

organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inšancií je zrejmé, ako dospeli k záveru, že pre účely výpočtu priemerného zárobku žalobkyne za rozhodujúce obdobie je potrebné vychádzať z tarifného platu určeného oznámením o výške a zložení funkčného platu na sumu 810,50, ktoré bolo žalobkyni doručené dňa 15.4.2014 a prečo tento úkon považovali za platný. V uvedenom smere na námietky žalobkyne súdy oboch inšancií uviedli v dôvodoch svojich rozhodnutí zrozumiteľnú argumenty prečo im nebolo možné vyhovieť (bližšie vid' bod 12. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Aj v prípade ďalšieho žalobkyňou uplatneného nároku - za nevyplatenú dovolenku súd prvej inšancie ako aj odvolací súd poskytli žalobkyni dostatočnú odpoveď prečo jej tento nárok nevznikol, z ktorého dôvodu bola žaloba v časti zamietnutá (bližšie vid' bod 13. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inšancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inšancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Dovolací súd považuje za potrebné tiež dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inšancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inšancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

17. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolanie žalobkyne, ktorá namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP preto odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

18. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska ďalšieho ňou uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. V danej súvislosti citovala ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, a síce, že „dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inšancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešenie sa odvolací súd odklonil od ustanovenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

19. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia, ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

21. Právnou úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

21.1. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický odklon jej riešenia, zvoleného odvolacím súdom, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

22. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd (so zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalobkyne) uvádza, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 pod pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 06. marca 2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a

rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 71/2018]. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017 sp. zn. 6 Cdo 129/2017).

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ ide o otázku zásadného právneho významu, t. j. takú, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR a f/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné.

24. Dovolateľka argumentovala proti právnomu posúdeniu ňou uplatnených nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru odvolacím súdom s poukazom na znenie ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP „dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešenie sa odvolací súd odklonil od ustanovenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

25. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka pri vymedzení dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nepostupovala, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedol konkrétnu právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedol ako ju riešil odvolací súd a v čom sa jeho riešenie odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe ani to, ako mala byť táto právna otázka riešená správne. Podľa názoru dovolacieho súdu v súvislosti s vymedzením dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka iba polemizoval s vyhodnotením dokazovania súdmi nižších inštancií. Takéto vymedzenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia však nespĺňa zákonom stanovenú požiadavku kladenú na spôsob jeho vymedzenia v zmysle § 432 ods. 2 CSP. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Nedostatok tejto náležitosti Civilný sporový poriadok považuje za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

26. V preskúmvanej veci dovolateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) ani ďalší dovolací dôvod (podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP) nevymedzila spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Žiadnym spôsobom nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku zásadného významu, ani prípadne neoznačila rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú otázku riešia rozdielne. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia eventuálne mala dovolateľka na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd.

27. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobkyne nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

28. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

29. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP) a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.